

КАРИНА ТИХУН
Науковий керівник:
к.е.н., доц. Кривоус В. Б.

ТЕНДЕНЦІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасний розвиток економіки України нерозривно пов'язаний з інвестиційними процесами, які є рушійною силою інтеграції економіки у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, переведення капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду. Залучати, використовувати чи обмежувати інвестиції керівництво кожної країни визначає суб'єктивно відповідно до своїх соціально-економічних та національних особливостей.

Неможливо навіть уявити сучасний розвиток нашої країни без активізації інвестиційної діяльності, пошуку та залучення надійних інвесторів, які б розміщували свої інвестиції на довгострокові терміни, забезпечуючи цим стабільний розвиток важливих ланок господарства. Україна має всі шанси для залучення інвестиційних ресурсів та використання їх на користь економіки, тому що потенціал української економіки має досить «широкі горизонти» для свого розвитку [2].

Основу інвестиційної діяльності будь-якої держави визначають за обсягом прямих іноземних інвестицій та за інвестиціями в основний капітал.

За статистичними даними за 3 квартали 2016 року в економіку України залучено 204,5 млрд грн капітальних інвестицій. Це на 16,4% більше, ніж за відповідний період минулого року.

Найбільшу частку капіталовкладень інвестори здійснюють за **рахунок власних коштів – 71,8%** (147 млрд грн). Тобто це кошти підприємств та організацій. При цьому динаміка зміни структури джерел говорить про збільшення останніми роками цієї частки. А це в свою чергу фактично свідчить про закритий характер економічного відтворення і високу залежність стану інвестування в країні від прибутку підприємств та організацій, який майже не підкріплений ані державною підтримкою, ані кредитними ресурсами[3].

Частка залучених та запозичених коштів, а саме **кредитів банків і коштів іноземних інвесторів, становила лише 10,3%** (14,7 і 6,3 млрд грн відповідно). Переважна більшість кредитів використовувалася для забезпечення поточної діяльності суб'єктів господарювання, а не в інвестиційну діяльність. Це означає, що в Україні банки так і не стали рушійною силою у перерозподілі фінансового ресурсу на інвестиційні цілі.

Третім джерелом є **кошти населення на житлове будівництво – 9,7%** (19,7 млрд грн). Порівняння з іншими джерелами, які включають також і купівлю цінних паперів на фондовому ринку – 2,3%, свідчить, що домогосподарства інвестують переважно у нерухомість як високоліквідну та відносно надійну сферу економічної діяльності, та одночасно про низьку інвестиційну довіру населення до банківської системи та фондового ринку.

За рахунок **державного та місцевих бюджетів** освоєно 5,9% капітальних інвестицій (11,9 млрд грн). В останні роки посилилась тенденція зниження

частки видатків державного бюджету на фінансування капітальних інвестицій в цілому – з 5,7% у 2010 році до 1,1% у 2016 році. Водночас частка за рахунок місцевих бюджетів зросла – з 3,2% у 2010 до 4,8% у поточному році, що корелюється із загальнодержавною політикою децентралізації, в ході якої разом із повноваженнями передаються на місця й фінансові ресурси [1].

Щодо іноземних інвестицій, то тут незначний обсяг коштів іноземних інвесторів також не справляє суттєвого впливу на загальний стан капіталовкладень в Україні. Їхня частка з 2010 року практично не змінювалась і становить у середньому 2% від загального обсягу інвестицій в основний капітал.

Торік в Україну надійшло 3,8 млрд дол США прямих іноземних інвестицій. У 2016 році переважно кошти іноземних інвесторів спрямовувалися у фінансовий сектор та страхову діяльність (у зв'язку із вимогами докапіталізації в банківській системі). Очевидним є те, що не справдилися очікування Міністерства економічного розвитку і торгівлі щодо прогнозу залучення ПІІ у 2016 р. в обсязі 5 млрд дол., яку планувалось забезпечити переважно за рахунок програми приватизації.

Водночас значно зменшився відтік інвестиційного капіталу. Так, частка виведених інвестицій у структурі відтоку ПІІ у 2013 році становила 2,85 млрд грн, у 2014 – 1,17, у 2015 – 0,89, а за 3 квартали 2016 – 0,5 млрд дол США.

Аналізуючи тенденції інвестиційної діяльності доцільно сказати, що на сьогодні найбільший обсяг інвестицій надходить в промисловість. У 2016 р. на неї припадає 33,6% внутрішніх та 29,4% іноземних інвестицій в економіку. Проте, це пояснюється ефектом масштабу, а не реальною привабливістю галузі для інвесторів.

Перші місця за обсягами залучених внутрішніх та іноземних інвестицій посідають виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів та металургія. Їхні частки на кінець третього кварталу 2016 р. становили відповідно 17% та 11,9% внутрішніх інвестицій, та 18,7% та 39,7% прямих іноземних інвестицій. Проте, на превеликий жаль, незначними є інвестиції в локомотив прогресу – машинобудування, відтворення основних засобів якого формує цикли економічного піднесення.

На будівництво припадає 13,5% капітальних інвестицій, на сільське, лісове та рибне господарство – 14,6%, інформацію та телекомунікації – 4,4%, оптова та роздрібна торгівля – 8,7%, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 7%, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 3,7%.

Отже, можна зробити висновок про те, що сьогодні Україна виходить на новий рівень економічного розвитку, який характеризується активізацією інвестиційної діяльності, збільшенням уваги до технологічного оновлення виробничої сфери та сектору послуг. Однак, незважаючи на це, існує багато ще не вирішених проблем у сфері управління інвестиційними процесами, зокрема, державне регулювання інвестиційної діяльності потрібно спрямувати на пряме управління інвестиціями, а також – на контроль за законністю здійснення інвестиційної діяльності всіма учасниками та інвесторами. Держава має стати надійним помічником, а іноді, як наприклад, у державно-приватному

партнерстві, й – партнером. Інша, важлива складова, – залучені кошти. Банківська система за підтримки держави має забезпечити вливання фінансових ресурсів в економіку. В цьому аспекті актуальними є питання страхування та гарантування інвестицій, і держава на цьому ринку має запровадити чіткі правила гри.

Література

1. Статистична інформація [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики України.

2. Кривоус, В. Б. ТНК і європейські країни, що розвиваються, аспект: прямі іноземні інвестиції / В. Б. Кривоус // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль : Економічна думка, 2010. – Вип. 5-1. – С. 327–333.

3. Комарова А. І. Регулювання інвестиційного розвитку України та міжнародний досвід / А. І. Комарова // Правосуддя – гарант у сфері економічно-правових відносин. – 2013. – Т. № 21 (1). – С. 147–151.

МАРИНА ФРАНКО

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Кривоус В. Б.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМТСТВ ЯК ГОЛОВНА ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

Європейський вибір України на шляху інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовив необхідність формування та запровадження інноваційної моделі розвитку, яка повинна була забезпечити високі та стабільні темпи економічного зростання, вирішити певні соціальні й екологічні проблеми, забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, підвищити експортний потенціал країни, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце в Європейському Союзі. Однак на практиці, інноваційний розвиток не став однією з головних характеристик зростання національної економіки України [1, с. 24].

Проблематика інвестиційного забезпечення інноваційних процесів як ключового чинника прибуткової діяльності та сталого розвитку підприємств розглянута в роботах таких вчених, як Я. Б. Базілюк, О. В. Баранникова, О. М. Вінник, О. Б. Дубинський, В. М. Іванова, М. Корінько, С. І. Кравченко, В. Б. Кривоус С. Онишко, В. Хобта, А. Чухно,. В сучасних умовах кризової економіки України, необхідно розвивати теоретико-методологічні засади фінансового забезпечення інновацій для виходу її на докризовий рівень і подальшого розвитку.